

R. A. Strejka: Šejk Peterka upadl do zapomnění, neměl ani na hrob. Svoji orientaci tajil

07:06 | 23.06.26 [Originál](#) [Stáhnout](#)[Internet](#) • ZDRQJ: Seznam.cz, a.s. - Médium Seznam • AUTOR: NEZNÁMÝ • SUPERTÉMA: Národní divadlo moravskoslezské • TÉMA: Národní divadlo moravskoslezské

Když se řekne „prvorepublikový študák“, většina z nás si vybaví Ladislava Peška s jeho klukovským šarmem nebo elegantního Rudolfa Hrušínského. V jejich stínu ale zářila tvář, která k této slavné éře studentských komedií patřila stejně neodmyslitelně.

Drobná postava, kulatý obličej, chlapecký hlas a bezelstný pohled. To byl R. A. Strejka – věčný student české kinematografie, jehož skutečné jméno i dramatický životní příběh zůstávají pro mnoho diváků dodnes neznámé. Budoucí představitel nezvedených studentů přišel na svět 13. prosince 1908 v pražské Libni a v matrice narozených bylo jeho jméno uvedeno jako Richard Antonín Strejček. Malý Richard se narodil do docela početné rodiny. Tatínek Rudolf a maminka Anna, rozená Nosková, měli v té době již pět dětí, čtyři dívky a syna Rudolfa. O dětství a dospívání rodinného benjamínka toho mnoho nevíme. Ví se jen to, že sedm let navštěvoval dětský baletní soubor Augustina Bergra a Národního divadla. Jako chlapec z Prahy měl cestu na divadelní prkna přece jenom trochu přímější, než kdyby se narodil někde na zapadle vsi. Již v roce 1923 tančil v představení baletu Louskáček. Na plátech byl uveden jako Toník Strejka. Jeho úlohou byl Louskáček proměněný v prince. V letech dospívání jej to ale stále více táhlo k herectví. S pomocí režiséra Jaroslava Kvapila a herce Bohuše Zákopala se herecky školil ve Vinohradském divadle. Poté působil v operetě kladenského Stálého divadla, **Národního divadla moravskoslezského** v Ostravě a v dalších větších městech. Začal také vystupovat jako mladokomik, zpěvák a tanečník. V roce 1932 jej mohlo publikum obdivovat v kabaretu Červené eso, který hrál v paláci Československé tiskové agentury v Praze. Kabaret však po krátké době zanikl z finančních důvodů. Richard byl ve svém okolí známý svou milou přátelskou povahou, pozitivním přístupem k životu, elánem a dětskou hravostí. Nejspíš i tyto vlastnosti způsobily, že jej filmaři třicátých let začali využívat pro veselé postavy mladíků a studentů. Do dějin kinematografie se již zapsal pod pseudonymem R. A. Strejka. Umělecké jméno si upravil s elegancí tehdejších salonních lvů – iniciály „R. A.“ měly původ v jeho křestním jméně, zatímco z obyčejného Strejčka se stal zvukomalebnější Strejka. Ačkoliv ho film zapsal do paměti jako bezstarostného teenagera, realita byla trochu jiná. Když v roce 1938 natáčel slavnou komedii Škola základ života, brzy měl oslavit třicáté narozeniny. Přesto mu diváci jeho sedmnáctiletého gymnazistu věřili do posledního písmene. Měl totiž dar, který se nedá naučit – auru věčného klukovství. Režisér Martin Frič v něm našel dokonalý typ pro své ikonické adaptace děl Jaroslava Žáka. Strejka nebyl typickým milovníkem ani vůdcem třídy. Hrál ty, kteří se vezli na vlně studentské rebelie, dělali křivky hlavním hrdinům, ale svými hláskami a grimasami dokázali ukrást každou scénu pro sebe. Takový byl jeho septimán Tonda Holous v již zmíněné komedii Škola základ života, především ale septimán Antonín Peterka z dalšího Fričova slavného filmu Cesta do hlubin študákovy duše. Strejka zde doslova exceloval. Kdo by si nevzpomněl na jeho záměnu „věty kosinové“ s „větou Kozinovou“. Coby Peterka se totiž daleko raději než výuce věnoval čtení rodokapsů pod lavicí. Nesmrtelná je scéna, v níž mu profesor Šeda v podání Miloše Nedbala říká: „Ha, šejk Peterka!“ a on odpovídá: „Prosím, kdybyste mi laskavě řekli, jestli se podařilo Ahmedovi uniknout!“ Scénárista filmu Jan Kaplan později vzpomínal, jak to bylo s rodokapsem Žlutý d'ábel, od něhož se Peterka nedokázal odtrhnout. Šlo skutečně o reálný rodokaps, ale s názvem Nečekané dobrodružství, jehož autorkou byla Dorothy MacLeish, pišící pod uměleckým pseudonymem Dorothy Black. Kdyby filmaři chtěli použít tento originál, museli by za to autorce zaplatit nemalé peníze. Filmová společnost Elektafilm, která natáčení financovala, byla zásadně proti. Vymyslel se proto fígl. Grafici vytvořili obrázek arabského bojovníka a na velbloudovi s názvem Žlutý d'ábel a přelepili jím spodní část titulního listu originálního sešitu. Dokonce přidali i jméno autora, které znělo Pierre Mac Larquey. Vzniklo složením jména francouzského herce Pierra Larqueyho a režisérovy přezdívky Mac. R. A. Strejka netočil ale jen s Fričem. V rozmezí let 1938 až 1939 se uvedl rovnou ve čtrnácti filmových titulech. Připomenout lze především jeho potrhý student architektury Vašek v Cikánové komedii Příklady táhnou. Postavu Vaška měl původně ztvárnit Ladislav Pešek, nakonec ji ale získal právě Strejka a ve filmu si i zazpíval. Píseň „Právě pro to“, kterou si lid přejmenoval na „I kdyby se lidi na mě mračili“, složil Jaroslav Mottl. Strejka ji zpíval společně s Antonínem Novotným. Za Natašu Golovou v té chvíli zaskočila Inka Zemánková. Na desce však následně vyšla již v podání Oldřicha Kováře. Zazněly tu ale i další písničky Strejky se objevily rovněž v úloze novomanžela, zákazníka cestovní kanceláře Světovid, ve slavném Kristianovi nebo jako syn Květinových, Alois, v hudební komedii Děvče z předměstí anebo Všecko přijde najevo. Před kamerou se tehdy setkal se začínající hvězdou Zitou Kabátovou. Ta na spolupráci s ním později vzpomínala: „To jsem zrovna přišla jako mladá holka z kláštera, a tak jsem byla trochu cudná. Setkala jsem se s Toníkem Strejkou poprvé v Malostranské besedě, kde jsme hráli v pohádkách. On byl ale takovej divokej. Měl krásnou postavu a mně, holce z pensionátu, se hrozně líbil. Byl moc milý, jemnej a dobře vychovanej, ale zároveň jako žihadlo. Dělal neustále nějaké enšpigloviny – zlobil, jak mohl, nebyl ovšem hrubián, takže ty lumpárničky se od něj dobře snašely. Před kamerou jsme se setkali ve filmu Děvče z předměstí, kde hrál mého nápadníka a zpívali jsme spolu dueto. On totiž docela pěkně zpíval. Po letech, když jsem dělala vedoucí kina na Vinohradech, často za mnou přicházel, vždy čistě oučkej a elegantně oblečený a účastnil se tam řady besed, které jsme pořádali při promítání filmů pro pamětníky.“ Během okupace se Strejka ještě několikrát objevil ve studentských rolích například v roli studenta medicíny Jaroslava ve filmu Směry života z roku 1940 nebo studenta Jaromíra Turečka v komedii Prosím, pane profesore! z téhož roku. Vrchním číšníkem Pavlem byl pro změnu v melodramatu Adam a Eva, tanečníkem Burnusem v Peřeji nebo reportérem v Minulosti Jany Kosinové. Po válce na Strejku čekala ledová sprcha. Ačkoliv není znám žádný pádný důvod, pro talentovaného umělce se v zestátněné kinematografii role již nenašly. Možná neodpovídal hrdinům, které si nová doba žádala. Možná byl důvod jiný. V prvních letech po válce se ještě uplatnil na několika divadelních scénách, později na něj zbyly již jen estrádní výstupy na zájezdech. Na čas našel uplatnění v rozhlasu, ale i tady na něj vycházely jen epizodní úlohy. Přitom měl výtečnou hlasovou průpravu ještě z předválečné tvorby. A moc se neví, že již v roce 1940 jako první namluvil na gramofonové desky Sekorovy Příhody Ferdý Mravence. Strejka situaci snášel špatně. Na psychické pohodě mu nepomohl ani fakt, že před okolím skrýval velké tajemství. Až o mnoho let později vyšlo leccos najevo v knize Miroslava Gracíla Hvězdy stříbrného plátna - Osudy herců první republiky. „R. A. Strejka se nikdy neoženil, neměl žádné děti a svou homosexuální orientaci tajil, protože třeba za okupace by jej veřejné přiznání, že je gay, mohlo taky stát život. A ke stáru trochu zatrpkl, hlavně proto, že umělecký svět na něj dokonale zapomněl,“ píše se v knize. Na to, že se z kdysi veselého a optimistického Strejky stal zahořklý mrzut, vzpomínala i jeho herecká kolegyně Stella Májová: „Když jsme točili Příklady táhnou a študácké filmy byl velmi milý, s velkým smyslem pro humor. Ale pak už jsem se s ním moc neviděla a když jsme se někdy potkali, zdálo se mi zatrpklý. Možná proto, že ho ve filmu už neobslazovali...“ V roce 1986 se Strejka naposledy připomněl filmovým divákům. Přijal tehdy pozvání do pořadu Ondřeje Suchého Kavárnička dříve narozelených. „Pan Strejka se nakonec nechal přemluvit a pozvání přijal. Bylo to jeho vůbec poslední vystoupení na veřejnosti. Vzpomínám si, jak ovšem teprve třicet let po Ostravě těžce snášel. Jeho sestra byla tehdy zrovna nemocná a on přemlouval režiséra Aloise Müllera, aby ho propustil co nejdříve z pátý domů, do Prahy. Pan režisér mu to přislíbil a Strejka mu v záchvatu vděčnosti políbil ruku,“ vzpomínal po letech v Pozitivních novinách Ondřej Suchý. Strejka žil v domácnosti se svou sestrou a byl poměrně samotářský. Po sestřině smrti se přestěhoval do garsonky ke svému dobrému kamarádovi Ladislavu Brančovi. S tímto o dvacet let mladším filmovým a televizním scénografem a architektem se seznámil v sedmdesátých letech. Měli mnoho společných zájmů, především je spojovala láska k filmovému řemeslu. Branč byl Strejkovi oporou až do jeho smrti, která nastala 2. září roku 1990 z důvodu rakoviny prostaty. Na pohřeb téměř nikdo nepřišel a jelikož po Strejkovi nezbyly peníze ani na jeho vlastní hrob, urna byla nakonec předána pr

ávě jeho přáteli Brančovi. Ten pak dlouho žádal, aby hercovy ostatky byly důstojně uloženy na Vyšehradě mezi těmi umělci, kteří zemřeli opuštěni. Kon-
taktoval Nadaci Život umělce, zkoušel uspět i na Ministerstvu kultury. Pokaždé byla jeho prosba zamítnuta s tím, že R. A. Strejku údajně nikdo nezná.
Až po letech Strejku ve svém kalendáři pro filmové pamětníky zmínil Aleš Cibulka. Na to záhy zareagoval Jiří Hromada, tehdejší prezident Herecké as-
ociace, který dlouho opomíjený návrh prosadil. Dne 25. dubna roku 2012, dvaadvacet let po smrti, našel někdejší septimán Peterka konečně klid. Toh-
o dne byla urna s jeho popelem uložena do hrobu označovaného jako Pomník českým hercům na pražském vyšehradském hřbitově. Na stejném míst-
ě odpočívá i jeho dávná herecká kolegyně Zita Kabátová. Zdroje: Richard Strejka – Wikipedie R. A. Strejka | ČSFD.cz Hvězda študácké komedie Ric-
hard Strejka: Celý život tajil pravdu a klid neměl ani po smrti Měl raději muže? Soukromí herce, který podlehl rakovině a zemřel v zapomnění, je opřed-
eno tajemstvím - Super.cz R. A. Strejka – Filmový přehled R.A. Strejka - Životopis | OSOBNOSTI.CZ Podle jména nezná tohoto českého herce skoro
nikdo. Stačí ale jedna filmová hláška a mají jasno všichni – Vlasta.cz Prvorepublikový herec Richard Antonín Strejka z Cesty do hlubin študáckovy duš-
e: Proč se hrobu dočkal až 22 let po smrti? Texty jsou tvořeny uživateli a nepodléhají procesu korektury. Pokud najdete chybu nebo nepřesnost, prosí-
me, pošlete nám ji na medium.chyby@firma.seznam.cz.

SEKCE: Blogy

KLÍČOVÁ SLOVA: divadla (2x), národního (1x), moravskoslezského (1x)

Monitoring médií

© 2026 MAXIMUS | office@maximusweb.cz | [+420 777 706 476](tel:+420777706476) | www.maximusweb.cz